

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravišтво je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo.

Nezaprite reklamacije so pošiljne proste. Telefon interurban št. 113.

67. števil.

Maribor, dne 15. junija 1928.

Letnik XV.

Jugoslavija in Bolgarija.

V sosednji bolgarski državi je bil nenadoma izvršen državni preobrat in sedaj je že meščanska vojna. Posebno pomembno in značilno za nas je to, da sta malo poprej imela ministrski predsednik Pašič in zunanji minister dr. Ninčič svoja govora, ki sta pokazala, kako slabo je naša državna politika orientirana v Evropi. Če bi Pašič in Ninčič vsaj 24 ur počakala, bi morala čisto drugače govoriti.

Dve leti nista hotela Pašič in Ninčič verjeti bolgarskemu predsedniku vlade Stambolijskemu ter zaupati njegovi politiki in ko je po dolgih dveh letih končno le priznal naš zunanji minister, da je Stambolijskijeva vlada napram naši državi lojalna, je ta vlada padla in na njeno mesto so prišli elementi, katere je hotel Beograd leta in leta kljub vsem protidokazom videti v bolgarski zemljoradniški stranki. Kakor vsak preobrat, tako se tudi bolgarska revolucija naslanja na novo grupacijo v Evropi in da v Beogradu tudi te ne poznajo, imamo najboljše dokaze v govorih Pašiča in Ninčiča.

V odnošajih do Bolgarije si je izdala naša diplomacija najslabše spričevalo. Zemljoradniško bolgarsko vlado je najprej dolžila zahrbtnosti, sam Stambolijski ji je bil nekaj voditelj makedonskega ustaštva, gnala ga je v boj z Makedonci in ko je ta boj miru in sosedu na ljubo že dolgo vodil, mu še vedno ni hotela zaupati ter se tudi sedaj, ko mu je v tem boju vlada ušla iz rok, ne zna prav orientirati ne proti njemu in ne proti novi bolgarski vladi. Z ene strani se lahko reče, da je šel Stambolijski napram Makedoncem predaleč, z druge se pa zopet mora priznati, da ni imel drugega izhoda že vpricho tako nepomirljivega in trdoglavega sosedu, kot mu je bila beogradska vlada. Stambolijski je padel in novo vlado so s soglasjem dvora sestavili predstavniki propadlih meščanskih strank, komiti in oficirji, torej sami taki, ki so nezadovoljni z mirovnimi pogoji, z nadvlado delovnega ljudstva in posebej še z niškim sporazumom, ki ga je bivša zemljoradniška vlada sklenila z SHS državo. Bolgarski preobrat, pa naj se zaključi kakorkoli, bo na vsak način bistveno vplival na nadaljni razvoj politike na Balkanu.

Na vsak način je izključena mogočnost, da bi bila s preobratom in novim kabinetom v Sofiji dovršena tudi bolgarska revolucija. Pod Stambolijskijevem režimom je bila Sofija prva in edina trdnjava opozicije. Vprašanje je sedaj, kako bo kmetska Bolgarija sprejela ta preobrat. Bolgarska vas, večina bolgarskega naroda, je po nesrečni vojni najhujšega in hudo preganjanega nasprotnika vojne Aleksandra Stambolijskega privedla do oblasti ter ga na njej tudi držala. Ali bo ta večina sedaj prenašala diktat manjšine in to celo one manjšine, ki ima med seboj vse krivce in različne zagovornike vojnih zločinov? — To je odvisno od organizacijske moči zemljoradniške stranke in od discipline kmetijskih mas. Samo v neverjetnem slučaju, da bi bile kmetske mase mrtvo tialo, ki trpi vse nad seboj, bi se lahko obdržala nova vlada. Nekaj članov prejšnje vlade so ustaši sicer polovili ter v zaporih prisilili, da so podpisali kralju ostavko Stambolijskijevega kabineta, drugi s svojim predsednikom vred so pa med narodom ter organizirajo odpor, ki je imel že več spopadov z vladnimi četami. Nova bolgarska vlada ne pušča ven nobenih pravih poročil, pač pa na vse strani pridno zatrjuje svojo legalnost.

S samim dejstvom bolgarske revolucije stopa cela politična konstelacija Balkana v eno svojih najkritičnejših faz ne glede na to, ali obdrži oblast prejšnji predsednik Stambolijski, ali pa novi, Cankov. V zadnjem slučaju bo kriza težja, pride lahko do vojnih komplikacij, za našo vlado je pa gotovo, da se z novo vlado Bolgarije ne bo dalo tako lahko govoriti, kot z dosedanjno, katere lojalnost je pa naš minister še le «post festum» priznal. Gotovo je, da vidijo Koburžani, «makedonstvujušči», aktivni oficirji in drugi nosilci bolgarskega preobrata v Jugoslaviji svojega glavnega nasprotnika in gotovo je tudi to, da se bodo oklenili vseh njenih nasprotnikov, če se obdržijo na oblasti. To bi bili v prvi vrsti Madžari in Italijani in da bi se kljubovalo Franciji, bi prišel še kak bolgarsko-turški blok, na katerega se že sedaj s precejšnjim vznemirjenjem misli v Parizu. Z morebitno zmago bolgarskih ustašev se na vsak način okrog Jugoslavije napravi obroč njenih sovražnikov, ki imajo pa še povrh očitno protislovansko tendenco.

Če zmaga protiakcija zemljoradnikov, bo pa tudi potrebno, da se od naše strani revidirajo odnošaji do bratskega naroda in da se sporazumno reši vprašanje Makedonije, da ta vulkan ne ostane odprt in nevaren ne za nas in ne za bolgarsko državo, kakor je sedaj. Makedonsko vprašanje bi se pa moralo rešiti tako, da ne bomo zadovoljni samo mi in Bolgari, temveč tudi Makedonci. Najbolje bi bilo, če dobijo svojo avtonomijo in če se jim da na prosto, da ostanejo pod Jugoslavijo ali pa pod Bolgarijo.

Politični položaj.

Razprava o vojaškem zakonu. Jugoslovanski klub je predlagal za službeno dobo vseh vrst orožja največ 6 mesecev, srbski zemljoradniki so predlagali 1 leto, demokrati so pa na vso moč podpirali vladni predlog 18 mesecev in to se je proti glasovom Jugoslovanskega in Muslimanskega kluba tudi sprejelo. Jugoslovanski klub je nasprotoval tudi previsoki starostni meji vojne obveznosti, previsoki osvobodilni taksi in pa proti temu, da bi morali za vojaške begunce odgovarjati tudi starši. Večina je s pomočjo demokratov in srbskih zemljoradnikov to odbila, vojni minister je našim zahtevam samo glede dopustov nekaj ugodil, odbilo se je pa, da bi izmed dveh sinov smeli starši izbrati tistega, ki naj se odpusti domov. Demokrati so samo za svoje Sokole predlagali razne olajšave v vojaški službi.

Uradniško vprašanje. Na zadnji seji odseka zakona dajnega odbora za uradniški zakon so razpravljali o osnovnih plačah raznih kategorij in sicer tako dolgo, da ni upanja, da bi bil zakon kmalu pod streho. Zastopnik vojnega ministra je na dolgo in široko dokazoval, da morajo biti oficirji boljše plačani, kakor pa uradniki. Na čut in dobro voljo vlade za to pereče vprašanje je apeliral poslanec Žebot s sledečim predlogom: 1. da se ima regulacija plač izvršiti vzporedno s proračunom za leto 1923—1924; 2. naj ministrski svet, dokler se uradniški zakon definitivno ne sprejme, zviša draginjske doklade vsem nameščencem itd. za 150 odstotkov. Finančni minister je ta predlog odbil. — V pomoč bednim uradnikom je izvolil Jugoslov. klub še deputacijo štirih članov: dr. Hohnjeca, Gostinčarja, Kremžarja in Žebota, ki je ministrskemu predsedniku Pašiču in finančnemu ministru ustmeno predložila zahtevo kluba, naj vlada čimprej odpomore veliki bedi uradništva. Pašič je izjavil, da bo vlada z vzakonenjem uradniškega in železničarskega zakona ter proračuna za leto 1923—1924 označila te zahteve za nujne in jih kategorično odobrila. Finančni minister pa je izjavil, da je stvar odvisna od mišljenja, ki ga zastopa Pašič. Od strani akcijskega odbora so se podvzeli vsi koraki, da se odpomore bedi uradnikov in železničarjev. Od vlade je sedaj odvisno, ali bo držala svojo besedo ali ne. Jugoslov. klub je sklenil, da bo vodil stvar v evidenci in sproti ukrepal energične korake v prid najbednejšemu stanu. Na to zahtevo Jugoslov. kluba je Pašič tudi takoj dovolil avdienco akcijskemu odboru Jugoslov. kluba, ki se je pri Pašiču dalj časa mudil in mu razložil svoje zahteve. Nikola Pašič je obljubil, da bo storil vse, kar more storiti vlada.

Jugoslavija in Italija. Ker se je vlada v svoji deklaraciji glede odnošajev do Italije močno zavila v togo molčečnosti, je moral poslanec g. dr. Hohnjec v svojem govoru povdarjati tudi tole: Da povzročata Baroš in Delta, ki po vsej pravici pripadata naši državi, še vedno krizo v našem razmerju do Italije ter da za obadva Italija zahteva od nas kompenzacije, je dejstvo, ki najbolj ilustrira naš odnos do Italije. Treba je, da povemo fašistovsko-nacijonalistični Italiji, ako ona zahteva italijansko suvereniteto za Reko, ako hoče Reko inkorporirati Italiji, potem ona zapušča legalno bazo rapalske pogodbe in potem mora v tem vprašanju namesto rapalskega ugovora stopiti londonski pakt, ki prisoja Reko Hrvatski, to se pravi naši državi. To je edino pravilno in pravično, in sprejemljivo za našo državo. Italija je izmed vseh velikih držav Evrope najbolj navdahnjena z imperijalističnim duhom. Ona si je osvojila take pokrajine, v katerih ni nikdar zmagala z orožjem, ona je odtrgala od našega narodnega telesa preko pol milijona Slovencev in Hrvatov, koje hoče z vsemi sredstvi oropati slovanske narodnosti. Ona preganja slovenski in hrvatski jezik na sodiščih, v šolah, cerkvah, sploh povsod. V Istri je Italija zaprla preko 150 slovenskih in hrvatskih šol. Ona ne dovoli na Goriškem in na tržaškem ozemlju privatnih slovenskih in hrvatskih šol, ki bi jih vzdrževala Družba sv. Cirila in Metoda. Italijanski ministrski predsednik Mussolini se drži gesla: Niente per niente — nič za nič. Ako on zahteva od nas, da moramo zaščititi italijanske manjšine v Dalmaciji, potem imamo tudi mi pravico, da zahtevamo, da Italija zaščiti naše Slovence in Hrvate na Goriškem, v Istri in drugod. Stališče naše vlade mora biti: Niente per niente — drugega odgovora za Italijo nimamo.

Za naše begunce iz Primorja. Ko je oholi Italijan vdrl v lepe naše primorske kraje, so fašisti in drugi italijanski lopovi oropali, oplenili ter uničili imovino stoterim slovenskim in hrvatskim družinam. Navrh pa so jih še izgnali. Napol nage so vrgli neusmiljeno črez mejo. Narodni poslanec Žebot je te dni skupno z drugimi člani Jugoslovanskega kluba vložil na ministra zunanjih zadev g. Ninčiča obširno interpelacijo, v kateri zahteva, da se tem revežem povrne škoda. Italija je vezana po določbah mirovne pogodbe in po mednarodnih zakonih v plačilo take škode. Minister se običajno izgovarja, da bo ob svojem času po Italiji povrnjena sa-

mo ona škoda, ki je bila z verodostojnimi pričami ali uradno ugotovljena.

Preobrat v Bolgariji.

Beograd, 12. junija.

Meščanska vojska v Bolgariji divja z veliko silo. Ti dogodki niso prišli nepričakovano. Na Balkanu živimo zopet v izredno napetih razmerah. Glavni krivci preokreta v Bolgariji so Italijani. Italijanska vlada je poslala ogromne svote denarja odboru «Makedonstvujušči», poslala je orožje in druga borbena sredstva. Že od lanske jeseni sem so se makedonski četaši pripravljali, da vržejo Stambolijskega. Iz cele Makedonije in iz bolgarskih mest so prihajili mladi razboriti ljudje v prekucuske organizacije. Makedonstvujušči so svoje kopje najprvo obrnili proti ministrskemu predsedniku Stambolijskemu in njegovi vladi. Čemu? Iz kakega vzroka?

Stambolijski je odločen pacifist; zastopnik ideje sporazuma na Balkanu, propagator združenja Bolgarije z Jugoslavijo. Menda ne povem nobene skrivnosti, ako zapišem te-le vrstice: Stambolijski bi bil polagoma odpravil zadnjega Koburžana in kralj Boris bi bil moral iti iz Bolgarije hočeš ali nočeš. Pripravljaj je s svojo politiko tla za spojitev Bolgarije z Jugoslavijo in bi tako bil ustanovitelj Velike Jugoslavije, ki bi se raztezala od Triglava pa do Črnega in Egejskega morja.

Imel pa je dva energična protivnika svoje zunanje politike. To je bila prekucuska organizacija makedonstvujušči in — Italijani. Makedonstvujušči hočejo samostojno združeno Makedonijo (avtonomijo). Ta organizacija hoče, da se združi vsa Makedonija, ki je raztrgana na štiri dele (na Jugoslavijo, Grško, Bolgarijo in Turčijo), v eno skupino. Stambolijski je kot ministrski predsednik vodil miroljubno politiko in je imel namesto zatreti makedonsko organizacijo, če treba tudi s silo. Radi tega so razpisali makedonstvujušči na glavo Stambolijskega veliko nagrado. V Sofiji so se opetovano pojavljali plakati, s katerimi so Stambolijskega nasprotniki grozili s smrtno kaznijo ne samo Stambolijskemu, ampak tudi vsem vodjem njegovega režima. Makedonstvujušči so se pridružili nezadovoljni meščani in odstavljali ter vpokojeni oficirji. Ozračje je postajalo za Stambolijskega in njegovo vlado v Sofiji vedno bolj opasno.

Še nevarnejši nasprotnik dosedanje vlade je bila Italija. Mussolini je videl v Stambolijskem nevarnega protivnika italijanskih tajnih načrtov na Balkanu. — Danes je javna tajnost, da Italija neprestano steguje svoje kremplje po slovenskih, hrvatskih in srbskih pokrajinah. Po svetovni vojni Italija ni dobila toliko zemlje, da bi lahko svojim ljudem dala dovolj kruha in strehe. Ker Amerika tira Italijane domov in ker je Italija zgubila svoje kolonije, je danes tako gostu obljubljena, da je približno 30% prebivalstva v Italiji brez posla in brez kruha. Italija zbog tega išče izhoda za svoje ljudi. Najbližje ji leži Slovenija in Balkan. Tudi pre-moga in rud Italija nima dovolj ali pa skoro nič. Radi tega se je Mussoliniju pohotelo za našo zemljo. Zadnjih šest mesecev delajo tajne italijanske sile proti naši državi z vsemi sredstvi. Da razburijo začasno speci balkanski vulkan, so se poslužili močnih nezadovoljnih elementov v Bolgariji, dobro vedo, da če vržejo Stambolijskega, je konec mirnega razpoloženja na Balkanu. Posl. dr. Hohnjec je kot glavni govornik Jugoslovanskega kluba med splošno pozornostjo cele skupščine ob priliki debate o vladni deklaraciji odkril italijansko zaroto na Balkanu. Italija pošilja na skrivnem ogromne množine orožja in mnogo denarja makedonskemu odboru. Naše zunanje ministrstvo je menda o tej propagandi detajlno poučeno.

Za bodočnost naše države je izbruh meščanske voj-ske v Bolgariji dalekosežnega pomena. Ako ostane na moči nova prekucuska vlada, potem bo za Italijo dobro, a za Jugoslavijo slabo. Če pa bo spet uspel Stambolijski in njegov režim, imamo v tem slučaju pričakovati, da bodo zemljedelci strmoglavili kralja Borisa. Stambolijski bo v tem slučaju proglasil republiko, ali pa priklonitev Bolgarije k Jugoslaviji. Tu v Beogradu vlada radi dogodkov v Bolgariji silno napeto razpoloženje. Ljudje se trgajo za časopise, žurnalisti-kolporterji teka-jo nervozno sem in tje. Telefon brni neprestano, vojaške čete se vežbajo, v vojnem ministrstvu opazi izredno živahnost. Vi tam v Sloveniji nimate niti približno tistega utisa radi dogodljajev v Bolgariji, kakor ga imamo tu v Beogradu.

Opažamo še dva fakta. Madžari zopet rožljajo s sabljo. Postajajo drznejši. Tako imamo naenkrat tri nevarne nasprotnike: novo bolgarsko vlado, Italijo in Madžarsko. Vočigled teh dogodkov je bil kralj Aleksander predvčeraj nujno pozvan iz Sinaja v Beograd. Vojni minister je pozval vse vojake, ki so na dopustu, v karnarne. Menda bo kralj te dni pozval vse stranke v skupščini na posvet. Kakor razglašajo novinarji, bodo po-

zване vse grupe, da vstopijo v vladu. Demokrati že komaj čakajo, da zopet zasedejo toliko zaželjene ministrske stolčke. Tako je preokret na Bolgarskem prišel prav tudi demokratom. Naša stranka bo gotovo ostala še naprej v opoziciji.

Dasiravno so makedonstvujuči avtonomisti, vendar mi njihovega koraka v Bolgariji ne moremo pozdraviti, ker je skalil svetovni mir in stojimo pred veliko nevarnostjo nove vojske na Balkanu.

Po svetu.

V Bolgariji je meščanska vojska že v polnem razmahu. Stotisoč dobro oboroženih kmetov je že pred Sofijo in začelo se bo obleganje, pred katerim vlada v mestu velik strah. V Sofiji sami so tudi komunistični izgredi in upori, ker je nova vlada uvedla pravo komitsko in oficirski diktaturo. Duša novega režima je komitski vodja Todor Aleksandrov in vesti nove vlade, da makedonstvujuči ne sodelujejo, so neresnične. Namen prevrata je zopetno ustoličenje pregnanega carja Ferdinanda, izvedel se je pa za to, ker je dvor zvedel, da namerava Stambolijski dne 15. t. m. proglasiti republiko. Zastopniki Bolgarije v inozemstvu so razdeljeni na pristaše Stambolijskijeve in Cankove vlade. Tako sta zastopnika na Dunaju in v Pešti pristaše nove vlade, dočim sta beograjski in praški odločna pristaša Stambolijskega in ne priznata nove vlade. Zlasti drugi, Rajko Daskalov, bivši minister notranjih zadev, je v bolgarski zemljoradniški stranki določen celo za Stambolijskijevega namestnika in kakor pravijo zadnja poročila, je sedaj z njim tudi v zvezi ter ima od njega brzojav, ki govori o obračunu z reakcijo in Sofijo. Car Boris in kabinetni predsednik Cankov imata za beg že pripravljen vsak svoj aeroplan. V Sofiji je že sedaj silno pomanjkanje hrane in vse se boji Stambolijskijeve grožnje in kmetskega maščevanja. Nagli in žalostni konec nove bolgarske vlade in dinastije napoveduje tudi bolgarski odpravnik poslov v Beogradu g. Ljudskanov, ki se je med svetovno vojno boril kot dobrovoljec na srbski strani.

Na lozanski konferenci vstraja turška delegacija še vedno na tem, da Turčija ne plača svojih starih dolgov v zlatu, temveč k večjemu v francoskih frankih ali temu enakovredni valuti.

Reparacijsko vprašanje. Glede nemške ponudbe se je angleška vlada izjavila, naj bi se ta ponudba smatrala kot podlaga za nadaljnja pogajanja in če Nemčija tudi ne preneha s pasivnim odporom. Francosko stališče še ni znano. Najbrž pa bo Francija zopet zahtevala, da se z Nemčijo šele potem začnejo pogajanja, ko preneha vsak odpor proti okupaciji. Na udeležbo Amerike pri razpravah o ureditvi reparacijskega vprašanja se tudi ne da z gotovostjo računati.

Anglija in Rusija. Rusija je poslala Angliji zelo pomirljivo noto, ki izraža pripravljenost, ugoditi angleškim zahtevam glede ribolova, glede angleških državljanov v Rusiji in tudi glede propagande, v kolikor rešitev tega vprašanja ne posega v ruske domače razmere. Ruska vlada ima namreč trdne dokaze v svojih rokah, da tudi angleški agenti rujejo proti sovjetski vladi zlasti v Turkestanu in Kabulu. Zato bi bilo potrebno to vprašanje rešiti na podlagi objektivne preiskave o krivdi ene in druge strani. Ruska vlada visoko ceni vrednost in pomen trgovske pogodbe z Anglijo, je pa mnenja, da nasprotstva proti pogodbi niso samo na ruski strani. Ruska vlada upa, da bo tudi Anglija s svoje strani storila vse potrebno, da ostane pogodba v veljavi še dalje.

Gibanje ruskih monarhistov. Monarhistično gibanje je še zelo razširjeno v sovjetski armadi, zlasti med častništvom. Te dni so aretirali sovjetski policijski agenti nekoliko častnikov, ki so hoteli uiti preko meje. Sumijo, da so hoteli odpotovati v inozemstvo, da ponudijo velikemu knezu Nikolaju Nikolajeviču mesto vrhovnega zapovednika ruske vojske, ker je to baje želja večine častnikov in moštva.

Dnevne novice.

Shod v Hočah. Slovenska ljudska stranka vabi vse somišljenike na politični shod, ki se vrši v nedeljo, dne 17. t. m. po rani sv. maši v društvenem domu v Hočah. Na shodu govori narodni poslanec Falež, o sedanjem političnem položaju. Vabimo vse somišljenike, da se shoda sigurno udeležijo.

Po posredovanju poslanca Vlad. Pušenjaka je dovolila južna železnica splavarjem (flosarjem) iz Sav. doline polovično vožnjo na progi Sisek—Celje, ko se vračajo domov.

Na upit poslanca Pušenjaka, J. Vrečka in J. Kugovnika radi taks na vozove na peresih in predpisa kazni od strani davčnih uradov v Rogatcu in Prevaljah, je fin. minister odgovoril, da se naj stranke, katere so bile brez zakonitega razloga kaznovane, pritožijo na državni svet.

Pretekli dneve se je mudil poslanec Gostinčar pri ministru saobračaja, kateremu je stavil razna vprašanja radi železničarstva. Posebno je naglašal, da je treba nujno rešiti vprašanje, ki se tiče uredbe delavskih razmer na železnicah.

Protestni shodi javnih nameščenecv, železničarjev in upokojencev so se vršili v nedeljo, dne 10. t. m. po vseh večjih mestih, kakor Ljubljana, Zagreb itd. in je bila enoglasno sprejeta karakteristična resolucija. Tudi iz Maribora je akcijski pododbor poslal centralnemu akcijskemu odboru sledečo resolucijo: «Zastopniki javnih nameščenecv, železničarjev in upokojencev zahtevajo, da vlada ugodí njihovim zahtevam, sicer odklanjajo vsako odgovornost za neizogibne posledice».

Pogreb predsednika Orla v Jarenini br. Franca Sketa se je vršil v sredo, dne 12. t. m. na prav ganljiv način. Številne množice domačinov in tujcev so spremljale uglednega mladeniča na zadnji poti. Bratje Orla iz Jarenine in Maribora so se v krojih udeležili pogreba in povečali s svojim lepim nastopom pogrebno svečanost. Ob odprtem grobu je govoril rajnemu mnogochastiti gospod dekan J. Čížek, ki ga je slavil kot vzglednega katoličana, ki je živel vedno po naukih sv. vere, v imenu Orlov pa se je poslovil od pokojnega brata tajnik mariborskega okrožja br. Ign. Tirš, ki je povdarjal pokojnikovo dobro srce in veselje do dela. Marsikatero oko se je porosilo, ko smo se poslavljali od res vzglednega mladeniča, ki nas je le prerano zapustil. Bodi mu lahka zemljica naša!

«Veličastno zborovanje demokratske stranke» v Petrinji. Pod ravnokar omenjenim zaglavjem lažejo demokratska glasila o nekaki «sijajnosti» policajdemokratskega shoda v Petrinji. Demokratska trobila poročajo, da se je udeležilo shoda 10.000 oseb, a resnicoljubni očividci pa so mnenja, da jih nikakor ni bilo nad 2000. Pribičević se je res trudil na vsi moč, da bi zbral na shod čim več priprostega naroda in je tudi plačal tri posebne vlake, ki bi naj vozili njegove pristaše brezplačno v Petrinjo, a ti vlaki so bili na pol prazni. Srbi v Banji so v pretežni večini radikalni, meščanstvo v Petrinji pa se je držalo povsem čisto pasivno. Pribičević kot prvi govornik je napadel Radičeveo stranko in začel groziti z krvjo, a je žel za to oster protest od strani poslušalcev. Pijani Pribičevićevi pristaši so hoteli s palicami in orožjem navaliti na ono skupino zborovalcev, iz katere se je oglasil protest, a so pomotoma pretepli svojega lastnega pristaša Hrvata, ki je bil slučajno v protestni sredini. Izzivajoči Pribičevićev govor je imel izzvati pretepe na veliko in osebno radi tega, ker se je vršila istega dne vežba Hrvatskega Sokola. A ta nakana Pribičeviću ni uspela in moral je zaključiti zborovanje. Po shodu so se vrnili policajdemokratje pijani od vina ter žganja in streljali iz revolverjev. Zanimivo je, da so bili vlaki okrašeni s samimi srbskimi zastavami, samo zagrebška Orjuna je imela državno zastavo, a še ta je morala v kot. Niti eden od orjuncev ni protestiral proti srbskim zastavam. Policajdemokratsko zborovanje v Petrinji je dokazalo, da Pribičević nikakor ni več gospodar Banje!

Lepa slika beograjske korupcije. Beograjska «Republika» prinaša tole zanimivo afero: Leta 1920 je dobil inženir Danilo Jovanović od države naročilo, da popravi cesto Štip—Veles. Ko so bila vsa dela v polnem teku, so počeli naenkrat Jovanovića v gradbeni direkciji šikanirati iz strankarskih razlogov, ker ni radikal. Nazadnje mu je minister Vukičević zabranil, da dela cesto naprej, poleg tega pa je kaznoval iz neznanega vzroka z 400.000 dinarji globe. Inženir je celo stvar hotel predati v roke sodišču, toda minister ga je prehitel in mu dal zarubiti njegovo hišo in posestvo, da je bil ob svoje premoženje ter živel z družino v največji bedi. Miroval pa ni, temveč je celo afero predložil drž. svetu, ki ga je spoznal za nedolžnega. Sedaj bo Jovanović po dveh letih zopet nadaljeval popravilo ceste. Tako je samo vsled strankarske trmoglavosti moralo važno delo poprave ceste Veles—Štip dve leti počivati. Ker v tem kraju sploh ni ceste, ni država mogla iz bregalniškega okrožja prepeljati tobaka do železniške postaje ter je vsled tega pretrpela 50 milijonov din. škode. To se bo ponovilo tudi letos in bo država samo radi tega izgubila 75 milijonov dinarjev. Poleg tega mora plačati Jovanoviću dva milijona za odškodnino. Poprava ceste se je med tem zopet podražila in bo stala sedaj 20 milijonov več, kakor pa pred dvema leti. Torej bo cela stvar prišla državi na okroglo 100 milijonov dinarjev. In to samo radi slabega mnenja par strankarskih prenapetnežev, ki niso mogli videti, da zasluži od države tudi kak neradikal.

Ukradene znamke v poštnem ministrstvu. Beograd ima zopet novo afero, ki razburja zlasti ministra pošte. Odkrili so namreč velike tatvine znamk, katere so izvršili poštni uradniki, uslužbeni v ministrstvu. V afero je zapletena cela vrsta krivcev, med temi nekatere zelo ugledne glave. Poštnemu ministrstvu je bilo že dolgo časa sumljivo, da se dobe na tržiščih z znamkami v Rimu in na Dunaju velike količine današnjih naših portoznamk po 30 in 50 dinarjev, s katerimi se vrše sicer transakcije samo na veliko ter jih publika vobče ne dobiva. Misli se je najprej, da so znamke falzificirane. Strokovnjaki so pa dognali, da so prave ter so prišli na to, da mora nekdo znamke v ministrstvu kra-stiti. Celo zadevo je vzela v svoje roke policija, ki je pa že kmalu izsledila tatove in sicer poštna uradnika Stanojevića in Obradovića. Obadva sta postala brez kvalifikacije uradnika v ministrstvu ter sta bila poprej navadna poštna sprevodnika na vlakih. Tatvino sta lahko izvršila, ker ni bilo njihovega predstojnika, šefa kontrolnega odseka pri poštnem ministrstvu, že šest mesecev v urad ter delajo uradniki v uradu, kar hočejo, med drugim tudi hodijo na dopust, kadar se jim zljubi, da je skoro vedno polovica uradnikov na dopustu ter vlada v uradu silen nered. Obadva uradnika priznava krivdo. Videč, da v uradu ni nikake kontrole, sta kradla od kraja znamke v majhnih količinah, potem pa vedno več in nazadnje so izginjale iz urada kar cele serije najdražjih znamk. Prodajala sta jih beograjskim filatelistom za smešno nizko ceno. Ti so jih izvažali v tujino na filatelistične trge, kjer so jih zelo dobro prodajali. Dosedaj je policija obelodanila imena par višjih uradnikov, veliko pa jih še ima na sumu. Med okrivljenimi je neki agent Katič in inšpektor železniškega ravnateljstva Protič. Uradnik Obradović je vse svoje krivce izdal. Za sedaj je znano, da je prodanih ukradenih znamk v Italiji za približno 5—6 milijonov

dinarjev nominalne vrednosti. Agent Katič jih je kupil za 1 milijon nominalne vrednosti, Protič pa za par stotisoč. Beograjski filatelisti so jih nakupili za dva milijona dinarjev vrednosti, ostanek pa razni inozemski trgovci.

V Ruše poleti v nedeljo, dne 17. t. m. mariborski Ljudski oder, ki ob tej priliki vprizori v gledališki dvorani tamošnjega Kmečkega bralnega društva delavsko igr. «Žrtve.» Kakor nam poročajo iz Ruš, se bodo Rušani udeležili predstave polnoštevilno. Priporočamo tudi izletnikom, da si predstavo ogledajo. Vstopnice se bodo dobile celi dan v nedeljo v gostilni Novak. Osebito naj delavstvo ne pozabi posetiti pretresljive igre, ki se odigrava v njegovih vrstah.

Mariborski Ljudski oder v Slov. Bistrici. V nedeljo, dne 24. t. m. pride v Slov. Bistrico mariborski Ljudski oder in vprizori v dvorani hotela «Beograd» delavsko igr. «Žrtve.» Na zanimivo predstavo, ki se bo vršila ob treh popoldan, že danes opozarjamo. Osebito okoličani naj ta dan obiščejo Bistrico.

Pri Sv. Rupertu v Slov. gor. smo dobili nove zvonove iz livarne Bühl v Mariboru. Veliki zvon tehta 2163 kg, pojejo v C dur-akordu in delajo čast gospodu Bühlu. V nedeljo, dne 3. junija, jih je slovesno blagoslovil preč. g. ptujski prošt Martin Jurkovič ob obilni asistenci, nakar je v cerkvi imel krasen govor. Kumovali so g. dr. Fermevc in ravnatelj g. inž. Gumpert kot zastopnika visokorodnega g. grofa Herbersteina ter bla gorodna gospa notarjeva s soprogom g. Franjem Stupica od Sv. Lenarta. Zvonove smo srečno spravili v zvonik brez vsake najmanjše neprilike. Vsakdor ob-čuduje ubrane, čiste glasove.

Kako se kaznujejo naši ljudje. Narodni poslanec g. Franjo Žebot je poslal gospodu fin. ministru v zadevi predpisa 5 kratnih pristojbin desetka (taks) v območju davčnega urada v Ptuj naslednjo interpelacijo: — «Davčni urad v Ptuj je kaznoval leta 1921 in 1922 več strank z globo 5 kratne pristojbine, ker niso tekom 15 dni plačale taks od kupnih pogodb, ki so pa bile v ostalem pravočasno prijavljene. Vse stranke so se pritožile na generalno direkcijo posrednih poreza v Beogradu in prosile za povračilo kazenskih taks. Generalna direkcija je odločila, da petkratne globe ni upotrebljavati. Dotični odlok se je priobčil tudi davčnim uradom. — Dvema prizadetima strankama se je prošnja od generalne direkcije ugodno rešila. Prošnje treh ali štirih drugih strank pa ležijo začasno še pri fin. ravnateljstvu v Mariboru. Slednje stranke so že enkrat in sicer ob priliki obsodbe s strani davčnega urada v Ptuj pro-sile za povračilo kazenskih taks, a je bila njihova takrat na prošnja odbita. Sedaj po razglasitvi citiranega odloka generalne direkcije so te stranke ponovno prosile za povračilo kazenskih taks. Na vsak način se mora postopanje davčnega urada v Ptuj obnoviti, prošnje teh strank vzeti v pretes ter jim dovoliti povračilo kazenskih taks. Bila bi največja krivica, ako bi ravno te stranke bile tako občutno kaznovane. (Gre deloma za ogromne svote po 375.000, 150.000 itd., kar pomeni popolen gospodarski ruin prizadetih), med tem, ko se je prej omenjenim strankam kazni odpustila. Nebroj drugih strank pri enakem položaju na sploh ni bilo kaznovanih, ker dotični davčni uradi zakasnelega plačila taks niso smatrali kot kaznivo dejanje. Dovoljujem si vprašati gospoda ministra: Ali je voljan preiskati to-zadevno postopanje davčnega urada v Ptuj in odrediti, da se prizadete stranke od plačila kazni oproste in da se jim že plačane globe vrnejo? Prosim za pismeni odgovor.»

Državna realna gimnazija v Ptuj. Vsprejemni iz-pit za 1. razred bo v soboto, 30. junija t. l. Vpisovanje se vrši isti dan od 8.—9. ure, na kar se začne pismeni iz-pit iz slovenščine in računstva (od 9. do 11. ure). Po-poldne bodo ustni izpiti. Priglasijo za sprejemni izpit se lahko izvrše tudi pred 30. junijem osebno pri ravnatelj-stvu ali pismeno po pošti. Predložiti je treba rojstni list, in izpričevalo osnovne šole z redi iz verouka, slovenšči-ne in računstva.

Iz ormoškega okraja poročajo, da je samo v tem okraju najmanj kakih 300 vinotočev pod vejo ali «bušnsankov».

Kako je kaj pri Sv. Juriju ob ščavnici? Prvo hojko za Društveni dom je pripeljala Rantašova Mica, znana podpornica vsake dobre stvari. Njej so sledili vsi Slap-tinčari brez izjeme. Lep kup lesa svedoči njih požrtvo-valnost in vnemo. Zdaj so na vrsti Selišči in Trbegovci. Naj ne zaostanejo za Slaptinci! — Topel zajutrak prvo-obhajancem so omogočili dobri gostje, ki so zložili v ta namen 600 K ob priliki blagoslovitve Lukovnjakov kapele. Srečni in veseli iznenadeni prvoobhajanci so jim hvaležni za ta dar. — Dne 10. t. m. smo nabrali pri bla-goslovljanju Štelcarjeve kapele 303 K za Dejaško večer-jo na poziv gostitelja g. Štelcarja ml. — V naši fari imamo več imenitnih brvi čez potočke. Kdor si hoče vzeti «muštere», naj se poda v blatu in dežju po čakovski poti v Okoslavce. Najlepša, novodobna brv na vodi po bolehnčki poti čez ščavnico. Kdor je še ni videl, naj si jo ogleda, dokler je še čas. Prej ko gre čez njo, naj si ne pozabi zavarovati življenja.

Stekline osumljeni pes je vgriznil župnika iz Ko-strivnici g. Slaviča in tri šolarje. Ugrižnjeni se zdravijo v Pasterjevem zavodu v Zagrebu.

«Glasbena Matica» v Mariboru ne pride v Savinjsko dolino. Vzrok je ta, da se krijejo potni stroški, sta bila iz početka za Matičin polet projektirana dva koncerta in sicer v Celju in Zalcu. Ker pa Celje ravno isti dan samo s svojim zborom nastopi, smo kombinirali mi druga dva in sicer v Šoštanj in v Zalcu. Po izjavi merodajnih faktorjev pa pride Zalec le popoldne v pošte in ravno tako Šoštanj. Vsak zase pa je premalo številen, da bi mogel kriti stroške in tako smo za tokrat s dijaškim srecem

opustili misel na polet v lepe trge ob Savinji. Pač pa koncertira Glasbena Matica dne 1. julija v Rogški Slatini.

Pasja smrt. Dne 27. maja t. l. dopoldne je bil ubit v Slov. Bistrici stekel pes, majhen, kratkodlak, bel, s sivorjavo glavo in ušesi na hrbtu, križu in pol repa s sivorjavimi lisami, mlad, mešane lovske pasme, neznanega lastnika, in mora konjač odvzeti in pobiti vse pse iz občin Gornja in Spod. Polskava, Pokošje, Gabernik, Ritoznj, Sentovec, Kovačja vas, Gor. Bistrica in Slov. Bistrica.

Iz strokovnega gibanja.

ZAKON ZA ŽELEZNIČARJE.

Beograd, dne 12. junija.

Na prošnjo Prometne zveze, podružnica Maribor, sem se včeraj v ministrstvu saobračaja (železnice) zanimal za rešitev vprašanja naših železničarjev. Predloženi načrt zakona o državnih nastavljenih namreč nima prav nobene točke o železničarjih. Danes pa je gotovo, da menda nobeden stan bolj ne potrebuje zboljšanja svojega položaja kot ravno železničarji vseh kategorij. Nesrečno maksimiranje, skrajšanje drag. doklad, kilometraže, stanarina, preskrbnina za penzije, niste itd., vse to kriči po nujni pomoči. Jugoslovanski klub je sicer šestokrat interveniral in interpeliral po svojih poslancih v prilog železničarjev, a vse to so samo drobci ali «sitnice», kakor pravi Srb. Na pritisk od vseh strani je minister dr. Velizar Janković vendarle dal izdelati tudi za železničarje nov zakonski načrt. — Imenuje se «Zakon o osoblju saobračajnih ustanov». Kakor mi je gospod minister sam izjavil, je načrt že gotov in pride kmalu pred zakonodajni odbor. Današnji beograjski listi, n. pr. «Politika» so že prinesli poročilo, da je minister saobračaja izročil ministru pravde in ministru za izjednačenje zakonov zakonski projekt o železničarjih v svrhu proučevanja. List, ki je navadno dobro informiran o vladnih ukrepih, poroča nadalje, da bo ta zakonski načrt takoj predložen narodni skupščini, kakor hitro bo izvršen uradniški zakon.

Ko bomo dobili poslanci projekt tega zakona v roke, ga bomo takoj poslali organizacijam železničarjev, da ga strokovnjaški pregledajo.

Toliko mi je danes mogoče poročati o tem vprašanju. Fr. Žebot.

Za zvišanje boleznin železničarjem. Narodni poslanec Franjo Žebot je na gospoda ministra saobračaja in ministra za socialno politiko v zadevi zvišanja boleznin železničarjem naslovil dne 9. junija naslednjo interpelacijo: Dne 1. julija 1922 je bila v Sloveniji izdana naredba, da se vsem železničarjem — članom bolniških blagajn za časa bolehanja odtegne 50 odstot. draginjskih doklad, zato se jim pa povisa boleznina za 100 odstot., tako, da bi po tej izpremembi ne bilo znatne razlike glede dohodkov. Dne 30. julija so se boleznine in draginjske doklade že izplačale po novi naredbi. Razočarani pa so bili ti ljudje dne 30. avgusta, ko so videli, da se je vsem tistim, ki so bili v bolnem stanju že pred 1. julijem, odtegnilo povišanje boleznine ter so jim izplačali staro (nižjo) boleznino. Na pritožbo pri uradniških bolniške blagajne se jim je reklo, da nova naredba, po kateri se povisajo boleznine, ne velja za vse tiste člane bolniških blagajn, ki so bili v bolnem stanju že pred 1. julijem 1922. V mesecu novembru se jim je odtegnilo še tisto povišanje, ki se jim je izplačalo za julij. Izmed mnogih drugih navedem samo slučaj železničarja iz Studencev pri Mariboru. Ta je dobil za julij 12.50 din. draginjskih doklad in 20.60 din. boleznine, skupaj torej 39.10 din. na dan. Od 1. avgusta naprej pa 12.50 din. draginjskih doklad in 14 din. boleznine, torej skupaj 26.50 din. na dan. Oškodovan je bil dnevno za 12.60 din. oziroma za čas od 10. junija do 20. septembra, kolikor časa je namreč trajala njegova bolezen, za 1033.20 din. Ker se je z napačnim tolmačenjem naredbe — kajti neumevno je, zakaj bi za one člane, ki so oboleli pred 1. julijem, veljala druga naredba nego za one, ki so oboleli šele po prvem juliju — zgodila mnogim železničarjem velika krivica, si dovoljujem vprašati gospoda ministra: Ali je voljan odrediti, da se vsem prizadetim železničarjem nemudoma izplačajo difference na premalo prejetih bolezninah? — Prosim za pismeni odgovor. — Ko bo poslanec dobil odgovor, ga bo objavil v «Straži».

Zivahno gibanje delavstva. Jugoslovanska strokovna zveza lahko zadnje dneve beleži veselo dejstvo, da jej delavstvo res zaupa, ter da se njene vrste vidno širijo. Zadnji teden so se vršili vsak večer sestanki novo pristopivših članov. Posebno živahno in razveseljivo je gibanje med mlinarji, ki so izrazito vsi pristopili v našo organizacijo, kar z vsem veseljem pozdravljamo, posebno, ker vemo, da so med njimi možje trdnega značaja in dobrega prepričanja. Zato se pa na nje tudi ne upa spraviti «Neodvisna», ker ve, da ti trdni možakarji poznajo njen začetek in ne bodo nasledili njenim frazom. Spravila se je za to pa na otroke, tako na primer v mlinu Franz, kjer so 14—15 letna dekleta zaposlena v tovarni za makarone, ki se sploh še ne zavedajo kaj je delo in organizacija. Obžalovanja vredno je dejstvo, da so starši takih otrok toliko brezbrizni, da prepuste svoje otroke takim voditeljem, ki jim gotovo ni najmanj na srcu, da vzgoje iz njih človeške družbe vredne člane. Če se taki starši ne zavedajo, da so oni v prvi vrsti vzgojitelji in voditelji svojih otrok, so popolnoma sami krivi, če potem morajo tožiti, da so od svojih otrok zaničevani in zavrženi. Tukaj je na mestu pogovor, da je: Vsak svoje sreče kovač!

«Pravijo», da današnja vladna uprava prav nič ne skrbi za obstoj in dobrobit železničarjev. Mi pa pra-

vimo, da niti ne vemo, kako skrbna mati da je za nas. Ona ve, da smo lačni, ker ne zaslužimo več za vsakdanji kosček kruha. Zato se za boji, da si ne bi pokvarili želodcev z neprebavnim kamenjem, ter je dala zastražiti železniški most, da se izogne dvojni nevarnosti, prvič, da ne bi ubogi sestradani železničarji se spravili na kamenje in železo na mostu in drugič, da bi vsled take težke poškodbe bil ustavljen promet in bi se vsled tega ne mogle že itak izčrpane delavske moči še bolj izrabljati.

Železniške legitimacije in orjunci. Zadnjič smo se pritoževali, kako dolgo čakajo nekateri železničarji na opravičeno dodelitev voznih legitimacij in morda bo jim usojeno še dolgo čakanje. Vprašamo upravo južne železnice samo to: ali je pravilno, da se njenemu službečemu osoblju zadržujejo legitimacije, med tem, ko za gotovo vemo, da se gotov gospod, ki je bil pri železnici v Ljubljani uslužben ter odpuščen, v Mariboru ponovno sprejet ter zopet odpuščen in to že pred meseci, še vedno vozi s svojo legitimacijo, njegova žena pa dobiva rdeče režijske karte za vožnjo. Od kod ta protekcija? Morda za to, ker je g. Bizjak orjuncel, ki se pridno udeležuje pohodov g. revidenta juž. žel. škerjanca? Dognali bomo, če ima slučajno osebo pravico do ugodnosti pri vožnji, ali pa taki temni orjunski elementi?!

Preskrba železničarjev na Bolgarskem. Generalni ravnatelj bolgarskih železnic Vlad. Karakačev je uvedel akcijo, ki naj omogoča vsem železničarjem in njihovim družinam zdravljenje v kopališčih in drugih zdravilnih zavodih. Železničarji in njih družine, katerim zdravnik predpiše zdravljenje v kakem zdravilnem zavodu, oz. kopališču, dobe brezplačno vožnjo po železnicah ter popolno brezplačno oskrbo v dotičnih zavodih. Take in enake ugodnosti se bodo začele v drugih državah nasklanjati uslužbencem. In naša moderna Jugoslavija? Na kak način se bodo začele pri nas udeleževati take ugodnosti? Pravijo, da je pri nas vse narobe in bo menda tudi res. Med tem ko druge države skrbijo za dobrobit svojega uslužbenstva, slišimo mi, da bodo od naše železniške uprave odpravljeni vsi stalno nastavljeni zdravniki, katerih je 40—50, namesto teh pa se nastavijo tri do štiri takozvani sekcijski zdravniki. Do sedaj smo imeli ubogi slovenski železničarji vsaj to ugodnost, da smo imeli v slučaju potrebe vsaj brezplačen dostop in oskrbo pri zdravniku, zdaj se nam vzame še to. Prav, prav, železniška uprava pač menda misli, da za prazne želodce in raztrgano obleko tudi zdravniki ne vedo pomoči, ker so sami tisti, ki tudi niso predobro plačani, zato pa, proč z njimi. Še nekaj časa naj se gospodari tako, in imeli bomo pri železnici še samo višje nadzornike in ravnatelje, vse drugo pa bo moralo si z nošnjo opeke in napravljanjem zidarske malte služiti krh, ker plača pri železnici ne zadostuje niti za kruh.

Iz Maribora.

Sestanek državnih namestencev se vrši v soboto, dne 16. t. m., zvečer ob 7. uri v Lekarniški ulici (dvorana kat. rokodelskih pomočnikov). Poročal bo g. poslanec Franjo Žebot o uradniškem zakonu in o političnem položaju. Pridite vsi!

Prodajanje cvetlic po gostilnah. Kr. policijski komisariat razglašja: Vnovič se je razpasla navada, da šolska in druga mladina po gostilnah in kavarnah ponuja cvetlice v nakup. Ker to v smislu zakona z dne 24. maja 1885 drž. zak. št. 189 kot navadno beračenje prepovedano, se javnost s pristavkom opozarja na ta zakon, da se bode proti staršem postopalo brezobzirno po navedenem zakonu, proti gostilničarjem pa, ki bodo to nadalje pripuščali, pa smislu § 7 z dne 20. aprila 1854, dr. zak. 89.

Magistratni uradnik Štefan Pirh, o katerem smo poročali v zadnji «Straži», se je v sredo po vrnitvi iz Zagreba v Mariboru na svojem stanovanju ustrelil.

Na veliko kolesarsko veselico vabi občinstvo Del. kolesarsko društvo v Mariboru. Veselica se vrši v nedeljo, dne 17. t. m. v Gornjem Radvanju v gostilni «Pri lipi». Godbo priskrbijo ognjegasci iz Peki, za dobro kuhinjo in pristno klet, kakor sveže pivo skrbi gostilničar. Čisti dobiček je namenjen za ponesrečene športnike. Za obilen obisk prosi — odbor.

Drž. dvorazredna trgovska šola v Mariboru. Vpisovanje za šolsko leto 1923-24 se vrši dne 29. in dne 30. junija t. l. vsakokrat od 8. do 12. ure na Zrinjskega trgu 1-I. Brez sprejemnega izpita je možen vstop v I. letnik onim učencem in učenkam, ki so dovršili IV. razred srednje ali IV. (nastavni), oziroma III. razred meščanske šole, ali IV. razred liceja ali pripravljalni razred dvorazredne trgovske šole. Nanovo vstopajoči učenci in učenke morajo predložiti krstni (rojstni) list in zadnje šolsko izpričevalo. Vnanji učenci in učenke naj pošljejo omenjeni listini po pošti ravnateljstvu šole najkasneje do dne 4. julija. Pošiljatelj mora biti priložena znamka za odgovor. Morebitni sprejemni izpiti se bodo vršili z ostalimi izpiti vred v prvih dneh septembra. Vsled pomanjkanja učnih prostorov je pripravljalni razred na tukajšnjem zavodu ukinjen.

Odmera najmarine za dvoletje 1923-24 je završena. Odmerne tabele so v smislu začasnega zakona o proračunskih dvanaestih za mesec junij všteti decembru 1921, razglašene v «Uradnem listu» št. 90 iz leta 1921 pod št. 240, razgrnjene pri davčnem uradu v Mariboru in pri mestnem magistratu v času od 16. do všteti 30. junija 1923. Davčni zavezanci lahko v tem času v tabele vpogledajo. Predpis davkov onim zavezancem, ki v 15 dneh po poteku roka za vpogled v odmero tabelo, to je do všteti 15. julija 1923, ne vložijo priziva pri davčnem okrajnem oblastvu v Mariboru, postane pravnoveljavna, če tudi se davčnim zavezan-

cem ne vročijo posebni plačilni nalogi. Prizivi so podvrženi koleku 10 D. Opozarja se, da so plačilni nalogi, kakor so bili do sedaj v veljavi, sploh ne bodo več pošiljali posameznim davčnim obvezancem. — **Davčno** okrajno oblastvo v Mariboru, dne 9. junija 1923. — **Finančni svetnik:** Sedlar s. r. — **Odmerne tabele** so na vpogled pri mestnem magistratu v sobi št. 11 v času od 16. do 30. t. m. od 8. do 14. ure.

Mestno elektriško podjetje naznanja vsem p. n. odjemalcem električnega toka, da v nedeljo, dne 17. t. m. od 4. ure do 18. ure radi nujnih popravil na našem omrežju ne bode dobavljalo toka.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevodel Paulus.

17

«Kaj šel časa dovolj, da se pošten človek napije in da pride na krov ob ugodni plimil»

«Zdi se mi», je spoštljivo pripomnil Jellyband, «da gospod Armand že prihaja z «Zorinim» kapitanom!»

«Tem bolje! Nas bo še več, he he —! Kaj misliš, Tone, ali bi, e-hm —, povabili tudi onegale mladiča? Reci mu, naj pride sem! Pili bomo v spravo —!»

«Dobre volje ste», je dejala Margareta, «in oprostili mi bode, če želim prebiti zadnje trenutke pred slovesom sama z bratom!»

Niso je zadrževali.

Ljubila je brata Armanda. Preživel je par dni pri njej na Angleškem in tisto noč se je vračal nazaj v Pariz. Čutili so, da ni bila razpoložena za veselo pivsko družbo.

Tudi Percy je ni silil. Z uslužno vljudnostjo, ki je bila značilna za vsako njegovo kretnjo, jo je spremil k vratom, in globoko se ji je priklonil, ko je odsumela iz sobe in ga ošinila s površnim, rahlo prezirljivim pogledom.

In le gospod Andrej, čigar oči so bile zadnji čas posebno občutljive in sprejemljive za skrivne poglede, le on je opazil, kako je za hip — prav kot bi se bil strgal krinko — izginil trapasti izraz iz Percyjevega lica in kako so njegove oči koprneče, polne ljubezni in otožnega brezupa gledale za odhajajočo ženo —.

VI.

Tajnosti.

Globoko si je oddahnila Margareta. Sveži zrak ji je dobro del po zakajeni, šumni gostilniški sobi in po razburljivih prizorih, ki jih je doživela.

Dež je prenehal in popoldansko solnce je boječe sijalo skozi bežeče oblake. Margareta je stopila par korakov po cesti in pogledala ven na morje.

Vitka jadnica, vsa obložena z razpetimi belimi jadrji, pripravljena na odhod, se je zibala v pristanišču. Percyjeva «Zora» je bila. Odnosla bi naj Armanda, njenega brata, preko «Rokava» na Francosko, — v središče krvave revolucije, kjer nihče ni vedel, kako se bo zanj končal dan, in ali ga ne bodo že zvečer odpekljali v ječo in drugi dan postavil pred nagli sod in poslali pod guillotino —.

Dva moža sta prihajala po cesti iz pristanišča. Eden je bil star, sivolas, z gosto obraščenim licem, njegova gugajoča se hoja je razodevala pristnega mornarja. Drug je bil mlad, vitko zrastel, čedno oblečen in gladko obrit, temnih las in plemenitega obraza.

«Armand!» je vzkliknila Margareti in srečen smehljaj ji je zasijal na otožnem licu.

Trenutek pozneje sta si ležala brat in sestra v naročju.

«Koliko časa nama date?» je vprašala Margareta mornarja, ki je bil kapitan Percyjeve «Zore». «Do kdaj mora priti Armand na krov?»

«V pol uri moramo dvigniti sidrol»

Margareta je prišla brata pod pazduho in odšla sta proti obrežju.

«Pol ure —!» je dejala in gledala zamišljena na morje. «In še pol ure, pa boš že daleč proč od mene, Armand! Oh — kar verjeti ne morem, da me spet zapušaš —! Tili dnevi, ko sva bila sama, ko je bil Percy z doma, ko sem te imela vsega in popolnoma zase, — kako so minili kakor sanje —!»

«Saj ne grem daleč, sestrice! Ozek pas morja, nekaj milj je samo med nama, koj se lahko spet vrnem!»

«Ne dela mi strahov oddaljenost, Armand, — ampak tisti strašni Pariz — in prav sedaj!»

Prišla sta do obrežnih skal.

Rahel vetrič je prihajal čez morje in se igral z zlatorumenimi Margaretinimi kodri. Zamišljena je gledala v daljavo, skušala jo je prodreti, skušala je zazreti obrežje Francije onstran, ki je prav tedaj polagala najplemenitejše svoje sinove in hčere na oltar «svobode in enakosti».

(Dalje prihodnjič).

Naznanilo.

V četrtek, dne 21. junija 1923, ob 10. uri dopoldne, se bo prodajalo v notarski pisarni pri Sv. Lenartu v Sl. goricah Omanovo posestvo, ležeče v Spodnjem Porčiču poleg Čehove gostilne.

Posestvo meri okroglo 16 oralov in obstoji iz prvovrstnih travnikov, njiv in gozda. 335

„KORANIT“

najboljši material za pokrivanje streh; prevzamem tudi črnopokrivaška dela, strehe iz lesnega cementa in strešne lepenke. Skladišče: Maks Ussar, Gregorčičeva ulica 17, Maribor. 3337 12-1

Otvoritev gostilne za izletnike.

Pri Sv. Petru sem otvoril v nedeljo, 10. t. m., v popolnoma novih prostorih gostilno (prej Senekovič). — Senčnat vrt, velika dvorana, krasen razgled, pristno vino, sveže pivo, topla in hladna jedila ter točna postrežba. — Slavnemu občinstvu se priporočam! 327

Ignac Božič.

Za birmance

Velika izbira gotovih oblek po nizki ceni priporoča I. VEZJAK, konfekcija, Maribor, Vetrinjska ulica 7. 27

27 starih dobrih vinskih sodov

od 7 do 70 hektolitrov proda VOLLER, Trg svobode 8. 341 2-1

Poznati Maršnarovi limonadni praški „BRAUSE“

se zopet dobijo pri tvrdki Josip Vitek, Ljubljana Krekov trg 8. Zastopstvo in zaloga tovarn „ORION“, Maršner. 12-7 275

Malo posestvo, 2 minuti od kolodvora se takoj proda. — Vpraša se pri Koras, Konzum, Poljčane. 345

Sirite „Stražo“!

Za vinotoč in kavarno prazne lokale s hišo pri cerkvi takoj prodam. Šegvič, pos., Studenci pri Mariboru, Slomškova ul. 5. 344

Vrtne garniture ter posamezne komade, enako tudi druge pletene izdelke, potne košare itd., parfumerija, nogavice, bombaž in razno drobnino priporoča po konkurenčni ceni tvrdka J. Baloh, Grajski trg 3. 342

POSILANO.

Veletrgovina «Luna» Maribor, Slomškov trg 11 naznanja, da bode oddelček za ure in zlatnine na velike tekom časa birme, in sicer do konca junija, tudi za prodajo na drobno posameznim odjemalcem odprti dnevno od pol 10. do 12. ure, v pritličju leva stran. Dana je torej vsem cenj. kupcem priložnost, da si darila za birmo jako po ceni nabavijo.

Anton Kiffmann
Maribor, Slomškov trg 11.
(Zraven glavne pošte.)

Na drobno!

Na debelo!

Manufakturno blago

po najnižjih cenah pri tvrdki

IVAN KOS, CELJE,

Prešernova ulica št. 17. 586

Na drobno!

Na debelo!

Sodnijsko zaprisežen strokovnjak.

Sodnijsko zaprisežen strokovnjak.

NAZNANILO.

P. n. občinstvu uljudno naznanjava, da sva otvorila na Rotovškem trgu št. 3 (Slomškov trg št. 6)

ZALOGO POHIŠTVA

ter lastno delavnico za tapetništvo in mizarstvo

in izdelujemo: kompletne opreme za spalne, jedilne, gospodske, dekliške, salonske sobe; posamezne komade; omare, postelje, mize, kredence, otomane, divane, foite, garniture, žimnice, odeje, rolete itd., polaganje linoleuma, tapetiranje sob. — Popravila mizarstva in tapetniška se okusno in solidno izvršujejo in po umerje ni ceni zaračunajo. — Načrti in vzorci na zahtevo.

Priporočava se za obilna naročila in beleživa z najodličnejšim spoštovanjem

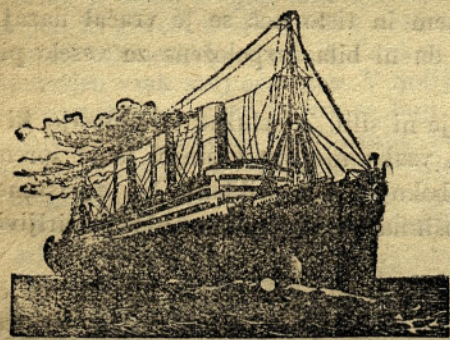
Jagodič & Sajko

tapetništvo in mizarstvo. 609

Rotovski trg 3. MARIBOR. Slomškov trg 6.

Odlikovan z zlato medaljo.

Odlikovan z zlato medaljo.

Hamburg — Amerika Linija

in
United American Lines Inc.

Filijalka

SIMON KMETEC, LJUBLJANA

Kolodvorska ulica šte. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna pojasnila in prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane vsaki teden.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

J. G. Drašković

ZAGREB „B“ Cesta pri državnem kolodvoru ZAGREB

Podružnice: Beograd, Balkanska ulica 25, — Sušak: Jovo Oj. Ivošević, Karolinka c. 160. — Split: Ante Buić, Dioklecijanova obala 18. — Gruz: Ivo Lovričević. — Bitolj: Ojorgje J. Dimitrijević & Komp. Bulevard Kralja Aleksandra 187. — Vel. Bočkerek: Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4. 550

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

Brez kisa!

Brez sladkorja!

Brez salicila!

sploh brez vsakega dodatka se lahko s

„REX“ konzervnimi steklenicami in aparatom

581 6-2

napravi brez truda vse vrste okusnih, zdravih in cenih domačih konserv. V «REX» vkuhane jagode, češnje, hruške, češplje, jabolka, sploh vse vrste sadja se hranijo pri neizpremenjenem naravnem okusu in največji zdravilni vrednosti, brez vsakega dodatka leta in leta. — Ravno tako se ohrani za nedogledni čas vsak drugi živež, posebno vse sočivje (fižol, grah itd.), meso, klobase, pastete, gobe, ribe in drugo.

Po tovarniških cenah priporoča

Ivan Kovačič, Maribor, Koroška cesta 10

trgovina stekla in porcelana na veliko in malo.

Velika zaloga vsakovrstnega stekla, šip, ogledal, porcelana in kamenine, svetilk, kakor vseh v steklarsko stroko spadajočih predmetov po najnižji ceni.

ANT. RUD. LEGAT^{ovo} ZASEBNO UČILIŠČE ZA STROJEPISJE IN STENOGRAFIJO, MARIBOR.

Prva in edina strokovna šola za strojepisje in stenografijo v Mariboru.

Začetek tečajev dne 2. julija 1923.

Vpisovanje in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji

Ant. Rud. Legat, Maribor, Slovenska ul. 7, telef. 100
od 8.—12. in od 14.—18. ure. 326 7-3

ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA.

Sezona maj—september.

Zdravljenje vseh želodčnih in črevesnih bolezni.

Cene zmerne!

V pred- in posezoni znaten popust. — Največja udobnost!

Zahtevajte prospekte!

Ravnateljstvo zdravilišča. 3437 2-1

Bela pločevina

pocinkana pločevina

črna pločevina

kositer (Zinn)

asbestne plošče

tekstilno transm. jermenje

vsakovrstni tehn. material.

Samo na veliko!

Savez Britanskih Industrijalaca

(Associated British Manufacturers (N. E.) LTD., London.)

Podružnica: ZAGREB, Produljena Hatzova ul. 56. (Sajmišče)